

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

Z početných nálezů středověkých souvrství si zaslouží pozornost zejména dva fragmenty kroužkového brnění z vrstev 14. stol.

Rudolf Procházka, Archaia Praha

Resumé:

Uherské Hradiště (Bez. Uherské Hradiště) „Zelný trh“ Parc. Nr. 48/2. Hochmittelalter. Stadt. Rettungsgrabung.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (okr Uherské Hradiště)

Vodní ulice, kaple sv. Alžběty. Středověk, 13.-16. století. Záchranný výzkum.

Při záchranném výzkumu u objektu kaple sv. Alžběty, pocházející z druhé pol. 14. století, byl zjištěn horizont středověkého osídlení z doby založení města po polovině 13. století

(zakládací listina krále Přemysla Otakara II. z roku 1257). Z tohoto období se dochovaly na zkoumané ploše základy dřevěné stavby srubového charakteru (část spodního základového věnce) a řada zapuštěných dubových kúlů, které s touto stavbou souvisely.

Dále následovala nevýrazná kulturní vrstva s nálezy, datovatelnými do druhé poloviny 14. a počátku 15. století. Tento nálezový horizont byl překryt mohutným souvrstvím z pozdního středověku (16. - 17. století), do něhož byla zapuštěna recentní studna. V tomto souvrství byly zapuštěny také porušené pohřby, které zjevně souvisí s existencí městského špitálu, který se v těchto místech připomíná již od 14. století (špitální hřbitov zanikl někdy kolem poloviny 18. století).

Během výzkumu byl také ověřen průběh hlavní městské hradby, která v těchto místech navazovala na jednu z hlavních bran města v těsném sousedství kaple sv. Alžběty (Staroměstská brána).

Jiří Kohoutek, David Merta, ÚAPP Brno

Resumé:

Uherské Hradiště (Bez. Uherské Hradiště). Vodní Str. St. Elisabeth Kapelle. Mittelalter (13.-16. Jh.). Rettungsgrabung.

VALEČ (okr. Třebíč)

Intravilán obce asi 20 m severně od kostela. Poloha v ZM list 24-33-06, 282mm od Z a 214,5mm od J sekční čáry. Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při sledování výkopů pro kabely firmy Telecom byla nedaleko kostela u autobusové zastávky objevena vrstva se zlomky keramiky, kachlů, kusy mazanice a uhlíků. Tato vrstva byla zdokumentována a byly z ní získány archeologické nálezy. Přítomnost velkého počtu i větších kusů vypálené mazanice svědčí o existenci dřevěné vrcholně středověké stavby zaniklé patrně požárem. S přihlédnutím k přítomnosti zlomků středověkých pozdně gotických kachlů se jako možná interpretace jeví i možnost, že tyto nálezy souvisí s místní tvrzí, která je doložena v písemných pramenech právě v 15. století. V obci se také nacházely dvě tvrže - starší tvrz údajně v místě zvaném „Kopec“ v jižní části obce, kde je patrný příkop a odkud pochází nálezy středověké keramiky. Mladší nově postavená tvrz pak stávala v místech dnešního zámku, v jeho severovýchodní části. Malý rozsah naleziště nedovolil určit o jaký druh stavby se jedná a její případný vztah k nedalekému kostelu. Vyloučeno není ani to, že se

jednalo pouze o odpadní vrstvu z porušené stavby. Největší část nalezeného souboru tvoří zlomky kachlů různého typu a provedení. Kachle jsou zhotoveny z hlíny s příměsí písku a slídy, se stopami po vytáčení na kruhu a stopami po odřezávání. Barva je od světle okrové přes cihlově červenou až světle hnědou se stopami po používání (zakouření na vnitřních stranách kachlů). Tři zlomky jsou pokryty zelenou glazurou. Časově lze tento soubor zařadit do průběhu 15. až 16. století. Spolu s kachly byla nalezena ještě i běžná kuchyňská keramika. Jedná se o vodorovné okraje z větších tenkostěnných nádob, dva svislé kyjovité okraje ze džbánů, profilovaný okraj s žebrem s rytou vlnicí na vnitřní straně a část kahanu. Materiál je tvořen jemně plavenou hlínou, někde s příměsí písku a slídy. Také keramiku můžeme rámcově datovat do průběhu od 2. pol. 15. až do 16. století podobně jako soubor kachlů. Nalezená maznice byla spojována stěbly slámy a našly se v ní otisky po dřevěných kůlech o Ø 8cm a po pravouhlém dřevěném trámku.

Petr Obšusta, ZMM Třebíč

Resumé:

Valeč (Bez. Třebíč) Intravilan der Gemeinde, 20 m N. der Kirche. Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

VAVŘINEC (okr. Blansko)

Polní trať „Ke žlíbkům“ (jihovýchodní okraj intravilánu dnešní vsi). Stopy osídlení - středověk. Povrchový průzkum.

Již v květnu roku 1988 byla při povrchovém průzkumu intravilánu vsi lokalizována na jeho jihovýchodním okraji, asi 60 m jihovýchodně č. p. 22 na středně skloněném jihozápadním svahu výrazná, na plochu okolo 100 m² omezená koncentrace nálezů keramiky prvých dvou třetin 13. století (cca 525 m n. m., na St. mapě 1 : 5 000 odvozené, listu Boskovice 4-9 z roku 1983 jde o okolí bodu, od Z a J okrajové sekční čáry vzdáleného 4 a 23 l mm). Nálezový fond z lokality byl dále rozhojněn povrchovým sběrem 21. června 1996, který přinesl celkem 15 keramických zlomků (z toho 6 okrajových a 5 fragmentů výdutí s dekorem; typově jde o hrncovité nádoby a snad misku či miskovitou poklici). Malý soubor opět patří místnímu horizontu tuhové, radélkovými motivy zdobené keramiky pozdní doby hradištní. Nálezová koncentrace, indikovaná i půdními příznaky, může naznačovat odlišné uspořádání provizorní lokační fáze vsi, kdy jednotlivé sídelní jednotky mohly původně v dvouřadě skladbě sledovat v délce větší než dnes zahlubující se koryto vodoteče. Možná až později, pravděpodobně za stabilizace celého sídelního organismu v průběhu 2. poloviny 13. - 1. poloviny 14. století by pak byly usedlosti seskupeny do oválného, dodnes dochovaného útvaru charakteru lesní návěsní lánové vsi v prostoru poněkud výše položené pramenné pánve.

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Resumé:

Vavřinec (Bez. Blansko). Feldflur „Ke žlíbkům“ (südöstlicher Intravilansrand des heutigen Dorfes). Spuren der Besiedlung - Mittelalter. Oberflächenuntersuchung des Archäologischen Instituts der Akad. der Wissenschaften der Tsch. Republik in Brno.

Durch die Oberflächensammlung wurde nochmalig die schon im Jahre 1988 lokalisierte, in Fläche begrenzte Konzentration der Funde der Keramik der ersten Hälfte des 13. Jahrhunderts verifiziert. Sie befindet sich etwa 60 m südöstlich vom Haus Nr. 22 (cca 525 m ü. M.; gesamt 15 Keramikbruchstücke).

Die Funde können eine andere Ordnung des Grundrisses von der provisorischen Lokationsphase des eigenen Dorfes indiziert. Dieses Dorf ist heute um 200 m nordwestlich verschoben und hat Gestalt des Angerwaldhufendorfes.